

„A MAGYARSÁGNAK MINDIG IS AZ EGÉSZ EMBERISÉG JAVÁT SZOLGÁLÓ KÜLDETÉSE VOLT”

Az aranykor festője

A több mint hatszáz alkotás ikonosztázszerűen sorakozik egymás alatt és felett a falakon. Miközben a szivárványszínek mágnesként vonzzák a tekintetet, Somogyi Győző az aranykorról mesél. Arról az aranykorról, amely nem elveszett, hanem minden korban jelen van, mindig újrateremthető, csak akarat és kitartás kell hozzá. De mesél a szépség, a szakralitás és a rekonstrukció jelentőségéről, s mesélnek mellette, helyette képei is. Vitáznak a technikai civilizációval, a látszatvilág látszatembereivel, miközben felkínálják egy jobb és tisztább élet lehetőségét. Somogyi Győző festőművész megkésett születésnapjára november 23-ig várja a látogatókat a Vigadóban.

Somfai Sándor

– Voltaképpen jubileumi születésnap kiállítás ez a válogatás, amelyre hetvenéves kora óta készül. Visszatekintve az elmúlt hét évtizedre, mik voltak életének és művészetének döntő állomásai, fordulópontjai?

– Egyenletes emelkedésnek látom a saját életemet, s azt látom, hogy benne minden abba az irányba vezetett, ahol most vagyok. Döntő volt, hogy a Képzőművészeti Gimnáziumba jártam, s ott eljegyeztem magam a művészettel, s az

is, hogy utána teológiát végeztem, majd rövid ideig lelkész voltam. De kihagyhatatlan része az életemnek a nyolc évig végzett fizikai munka is, s végül persze a Salföldre költözés. Az, hogy budapesti születésű létemre megismertem a magyar

falut, ahol immár csaknem negyven éve élek, közel a növényekhez, az állatokhoz és a falun élő emberekhez. Így persze nem is vagyok egy klasszikus értelemben vett értelmiségi, hanem a parasztnak és a művésznek valamilyen keveréke.

– **Mennyire számít minőségnek az az értelmiségi lét, ami a XX. századtól irányította és irányítja ma is a világot, benne Magyarországot?**

– Mindenben találhatunk értéket. Sajnos ma az értelmiség be van zárva a nagyvárosokba és a saját belső elméleteibe. Így

nem költözhet mindenki tanyára, de nem is erről van szó, hiszen az értékeket egy lakótelepen is meg lehet teremteni. A lényeg az emberi közösség és a természettel való kontaktus.

– **Hová tartunk ma, hová vezet ez a technicizált világ?**

– Az egyik út az ökológiai katasztrófa és az emberiség pusztulása, míg a másik a fokozatos felismerés, majd visszafordulás, magyarul megtérés. Mind a kettőnek vannak jelei, sőt mindkettő párhuzamosan, illetve ellentétesen mozog a jelen világban. Én azt az utat követem, amely a visszafordulás és a Föld megmentése irányába hat. A küzdelem persze aránytalan, a technikai civilizáció mint egy gőzhenger nyomul előre, de nagyon rövid pálya áll előtte. A Föld véges, a tartalékok kifogynak, elfogytak a kizsákmányolható népek, ami azt jelenti, hogy ez a civilizáció nagyon gyorsan, még az én életemben össze fog omlani. Fel kell készülni egy váltásra, s aki nem akar önként, azt majd rákényszeríti a történelem.

– **Művészetének egyik fontos, ha nem a legfontosabb alapelve éppen a rekonstrukció, a visszaállítás, a mitikus múlt újjáélesztése.**

– Mivel Isten tökéletes világot alkotott, ennek a tökéletességnek a feltámasztásán kell mindannyiunknak munkálkodni. Eredeti szakmám történész, így a történelmi hősök, királyok és szentek sorozataimat egyrészt a magam kutatásaiból, de mindemellett szakemberekkel is konzultálva festettem meg. Nem lehet tévedés vagy elnagyolás, minden ruha és kitüntetés ugyanaz, ami eredetileg volt, vagy olyan tárgyat adtam egy történelmi személy kezébe, ami lehetett az övé, de legalábbis abból a korból való. Egyfajta történelemlékvet szerettem volna megalkotni, s nem titkolt célom, hogy egy olyan magyar képvilágot hagyjak magam után, amit esetleg még több száz évig tudnak használni. Persze nem múzeumszerűen, hanem úgy, hogy a felnőttek vagy a gyerekek újrarájzolják a régi szimbólumokat, ezek aztán megjelenjenek plakátokon, emblémákon és trikókon. Nagyon rossz érzés, hogy járva az országot, mindenhol idegen képek néznek ránk, miközben hatalmas és gyönyörű a képvilágunk, s a történelem valóban rekonstruálható.

– **Miért fontos ez a rekonstrukció?**

– A múltból erőt lehet meríteni a jelenre és a jövőre, főleg, hogyha ilyen gazdag

múltja van egy nemzetnek, mint nekünk. Bár sokan azt szuggerálják belénk, hogy „merjünk kicsik lenni”, de ez csak a pusztuláshoz és a tényleges összezsugorodáshoz vezet. Szellemi értelemben igenis nagy nép vagyunk, óriási kincsekkel és értékekkel, még ha a háborúk sok kincsünket el is pusztították. Ám ezek szorgos kutatással rekonstruálhatók, ahogy végre a várainkat is elkezdtek újjáépíteni. Nem egy rommező volt ez az ország ezer évig, hanem gyönyörű várak, templomok és kastélyok álltak itt, melyeket soha nem késő újjáépíteni. De ugyanez érvényes a képvilágunkra is. A történelem nem egy egyenes vonalú, egyenletes mozgás, hanem körforgás, amiből a régi értékek mindig visszatérnek s megtermékenyítik a jövőt. A jövő pedig részben rajtunk múlik. A hírközlő eszközök csak nagyon vékony és manipulált szeletét mutatják, illetve sulykolják az emberekbe, akiket ezáltal egy szűk folyosóra terelnek. Szeretném kinyitni a horizontot a magyarok előtt, s megmutatni, hogy csodálatos országban élünk, csodálatos múlttal s fantasztikus kultúrával. A magyarságnak mindig is az egész emberiség javát szolgáló küldetése volt, melyet ma csak úgy tudunk betölteni, ha birtokában vagyunk az előbb említett kincseinknek. Üres kézzel és meztelen fennékel nem sokat tudunk nyújtani senki számára. Bár ránk akarják erőltetni, én mégsem tartom folyamatos vereségnek a magyar történelmet, s nagyon utálok a nemzeti siránkozást. Inkább büszkének kéne lennünk, hogy mennyi mindent élt már át ez a nemzet, s ennek ellenére itt van és mindig újból és újból feltámasztható. Ez pedig részben a szellemi embereken és vezetőikön múlik, így képeimmel én is örömet, bizakodást és pozitív jövőképet szeretnék sugallni és adni az egész nemzetnek, s a jövőendő nemzedékeknek is.

– **Mennyire függ össze mindezzel, vagyis a pozitív gondolkodás és bizakodás közvetítésével képeinek tiszta, keveretlen színvilága?**

– A mennyországot magát szeretném megidézni, ez pedig egyenlő Magyarországgal. A magyar tájakat éppen ezért csak világos, tiszta színekkel lehet megfesteni, ahol sehol nem látunk keserű vagy negatív részleteket. A művészet célja ugyanis az élet szolgálata, így az a jó művészet, amelyből élet fakad, kedvet csinál az élethez. Ami depressziót, elkeseredést szül, az halálművészet. A múlt nem ve-

SOMOGYI GYŐZŐ

■ **1942-ben** született Budapesten.

■ **1956–1960 között** a Képzőművészeti Gimnáziumban tanult, majd a Kossuth Nyomdában dolgozott segéd munkásként, később szakmunkásként.

■ **A budapesti Római Katolikus Hittudományi Akadémia** elvégzését követően 1967-ben pappá szentelték, majd 1968-ban egyháztörténetből doktorált.

■ **Volt munkáspap**, segédlelkész, de ugyanakkor fizikai munkás is. Művészetére a párizsi, római és görög útja gyakorolt jelentős hatást.

■ **1997 óta** tagja, 2004 óta elnökségi tagja a Magyar Művészeti Akadémiának, Salföldön pedig egy hagyományörző huszáregyesületet vezet.

■ **Díjai:** 1988 Munkácsy Mihály-díj, 1992 Pro Natura díj, 1997 kiváló művész, 2003 Prima díj, 2012 Kossuth-díj, 2014-ben a Nemzet Művészevé választották.

hihetetlen értékűvé vált a fizikai munka, s ezen belül is főként a mezőgazdaság, az élelmiszer-termelés és az állattartás, melyek fontos kultúrákat hordoznak még ma is. A városokba szorult, technicizált mesterséges élet mindenképpen tévút. Persze

szett el, hanem itt van. Csak rajtunk múlik, hogy mindig az aranykorban éljünk. A képeim aranykori képek, ezért a színei is olyanok.

– Ebben is hasonlít Csonváryra, akit az egyik legnagyobb példaképének tart. Miért?

– Elsősorban a zsenije, hihetetlen festő- és rajztudása, valamint a nagy távlatokban való gondolkodása fogott meg. Nem kevesebbet célzott, mint az emberiség megváltását, a magyar nemzet felmagasztalását és megmentését. Hitt abban, ha képei előtt elvonul a katonaság, akkor megnyerjük a háborút, vagy ha a király beteg, s megnézi a képeit, meggyógyul. Valahogy így gondolom én is. Merjünk nagyban gondolkozni, s ehhez Isten megadja az eszközöket is. Úgy látom, hogy a kortárs magyar festészetben beállt egy üdvös fordulat, a mai fiatal magyar művészgeneráció visszafordult a természethez, a szép színekhez, egyáltalán a széphez. A nyolcvanas, kilencvenes

években volt a mélypont, amikor a neo-avantgárd terrorja alatt egyszerűen nem mertek szép képeket alkotni, csupán a különböző gondolatok és elméletek jelentek meg ötletszinten a kiállítótermekben. Most ebből a kényszerből kibontakozott a fiatalság, rengeteg tehetséges fiatal festő és festőnő van. Ez is igazolja azt, hogy a művészettörténet trendje nem egyenes irányú, s nemcsak a fekete lyuk irányába haladhatunk, hanem van visszafordulás. S ha ez igaz a művészettörténetre, az élet más területeire is igaz kell legyen. Bár a jót és az igazat a XX. század vagy megsemmisítette vagy betiltotta, a szépről azonban az ördög sem tudott lemondani, mivel szüksége van rá a csábításhoz. Ez az a pont, ahol a sátán birodalma kifordítható a sarkaiból, s a világ rendje újból helyreállítható. A szép Isten jelenlétének a jele, s ha valaki a világ szépségét felismeri, felismeri a teremtetőjét is.

– Mit adott a teológia, a papi hivatás s egyáltalán a vallás a művészetéhez?

– A teológián lettem történész, a vallás és a papi gyakorlat pedig a transzcendencia irányába nyitotta ki előttem a kapukat. Még nem számoltam ugyan össze, hogy hány Krisztus-ábrázolás van ezen a kiállításon, de az biztos, hogy az ő alakja fordul elő leggyakrabban a képeimen. A művészek egy része témahiányban szenved, s ugyanazt a bögrét festi nyolcvan éven keresztül, mert úgy érzi, hogy a világ szűk, vagy olyan csúnya, hogy nem érdemes ábrázolni. Én azonban úgy gondolom, hogy időben és térben egyaránt végtelen nyitott a világ, a művész ebben szabadon röpköd, mint egy madár, semmi nem korlátozza. A vallás pedig áthatja a vallásos ember egész életét, nem lehet belőle kilépni. Éppen ezért nem lehet a képeimet vallásos és profán témákra felosztani, hiszen a tájképek is szakrálisak, hiányzik belőlük a reális tér, a színek mennyországiak, mert a valóság helyett mindennek az égi mását szeretném bemutatni.

Barta Boglárka